

Bariéry v přístupu k léčbě u žen se závislostí na alkoholu

Petra Ondráčková, bakalářská práce

Abstrakt

Východisko: Alkoholismus žen má všeobecně větší negativní dopad na zdraví ženy, její rodinu a děti, proto je i společností méně tolerovaný a závislé ženy jsou více odsuzované než muži. Ženské pití je negativně vnímané laickou i odbornou veřejností pro množství předsudků, které často zhoršují situaci závislých žen. Mnoho žen tak zůstává v anonymitě, protože se obávají vyhledat odbornou pomoc. V léčbě závislosti na alkoholu je – zejména u žen – třeba pracovat s bariérami bránícími efektivní léčbě.

Cíl: Hlavním cílem výzkumu bylo zmapovat bariéry v přístupu k léčbě u žen se závislostí na alkoholu. Dílčím cílem předkládané práce byla snaha poukázat na stigmatizaci ženské populace uživatelů návykových látek ve srovnání s mužskou, která je určitě jedním z hlavních důvodů, proč se ženy méně často odváží vystoupit z anonymity a využít nabízené služby.

Metody: Byl proveden dotazníkový průzkum mezi pacientkami léčícími se v průběhu listopadu 2014 až března 2015 na toxirehabilitačních oddělení PN Kroměříž. Výzkumu se zúčastnilo osmdesát klientek, které se zde léčily se závislostí na alkoholu. Všechny klientky byly v době výzkumu aktuálně v léčbě. Dotazníky byly administrovány v souladu se zachováním anonymity odpovědí pacienta a v souladu s etickými principy zařízení. Vyhodnocení dotazníkové studie probíhalo pomocí programu MS Excel, kam byla zanesena data z dotazníků a ve kterém byla data také vyhodnocena.

Výsledky: Bylo identifikováno pět základních faktorů, které představují bariéry vstupu do léčby a jejího poskytování. Sestupně podle četnosti odpovědí žen to jsou: 1) Strach z neznáma – široké spektrum obav, vycházejících jak z praktických pohnutek, tak i z méně konkrétních příčin. 2) Obavy z odloučení od rodiny – bariéra rodinných vazeb -neochota nebo nemožnost vymanit se ze svého rodinného, sociálního či existenčního zázemí a přerušit nebo uvolnit fungující vazby a vztahy. 3) Pocit studu, selhání – pramenící často z nízkého sebevědomí těchto žen a rovněž z negativních reakcí veřejnosti vůči závislým ženám. 4) Obavy z odsouzení okolí – bariéra, která je důsledkem silnějšího společenského tlaku, stigmatizace a odsouzení vůči ženám. 5) Zodpovědnost za péči o dítě - těhotenství nebo péče o dítě je jednou z hlavních překážek, která brání ženám v užívání různých typů služeb pro uživatele návykových látek, nebo samotnému nastoupení služeb.

Závěr: Výzkum přinesl zajímavé poznatky a objasnil nejčastější bariéry v přístupu k léčbě u žen se závislostí na alkoholu. Definováním těchto bariér je bude možno do budoucna minimalizovat a tím i lépe využívat jednotlivých služeb. Tyto poznatky by také mohly pomoci k lepšímu náhledu a přístupu veřejnosti a okolí k těmto ženám. Dále by tento výzkum mohl být přínosný pro jednotlivé programy, zabývajícími se touto problematikou, které by se tak měly více diferencovat z hlediska genderových specifik a nabízet komplexní služby reflektující specifické potřeby žen a vyvíjet opatření k odstraňování bariér v přístupu k léčbě a návazným službám.